

Madame Lefebvre, Jucunda en Roem van Charlois; het stengelaaltje in Deutsch Evern, Madame Moutôt en Madame Lefebvre. De onderzochte planten waren afkomstig uit Paterswolde, Huissen, de Bommelerwaard en Land van Altena, Kennemerland, Roelofarendsveen, de Zuid-Hollandse eilanden en Brabant.

Wij gaan in dit jaar door met het onderzoek van zieke en verdachte planten met de ondertussen nog verder verbeterde methode van Ir SEINHORST. Door nadere bestudering van de symptomen van de ziekten hopen wij het aantal twijfelgevallen te beperken, hoewel deze rubriek nog niet uit de keuringsvoorschriften zal kunnen verdwijnen.

Medewerking, door opzenden van materiaal aan het reeds bovengenoemde adres, is dus noodzakelijk en wordt zeer op prijs gesteld.

Juni 1947

SUMMARY

- I. During the winter 1946-1947 strawberry plants in the Netherlands suffered much from the severe cold. The surviving plants show leaf deformations strongly resembling those caused by eelworm-disease. The symptoms of both are described.
- II. In the variety Madame Moutôt June yellows (better called Springyellows) often causes leaf deformations (in consequence of the slower growth of the mottled parts of the leaves). These irregularities resemble the symptoms of eelworm-disease. A list of the differences is given.
- III. Doubtful cases of eelworm-disease cause much trouble in strawberry certification. At the Laboratory of Mycology and Potato Research at Wageningen these cases are being studied by the improved funnel method of Ir SEINHORST (who will publish it before long). The results of the first year of this investigation, 1946, are discussed. Not only did the strawberry eelworm (*Aphelenchoides fragariae* (RITZ. B.)) occur in the diseased plants, but also the stem and leaf eelworm *Ditylenchus dipsaci* (KUEHN).

KORTE MEDEDELING

DE RIJPINGSVRAAT VAN DE EIKENSPINTKEVER, *SCOLYTUS INTRICATUS* RATZEB.¹⁾

*With a summary: The maturation feeding of the Oak barkbeetle,
Scolytus intricatus Ratzeb.*

DOOR

W. ROEPKE

In de geteisterde gebieden zijn talrijke bomen door oorlogshandelingen ernstig beschadigd. O.m. hebben het de oude eiken langs de Rijksweg te Wageningen en van de Nieuwe naar de Grebbe zwaar moeten ontgelden. En al zijn de zwaarst gehavende exemplaren reeds verwijderd, de overgebleven tonen nog talrijke verwondingen van stam en takken, veroorzaakt door bom- en granaatscherven, mitrailleurkogels e.d. Deze bomen nu zijn bijzonder aantrekkelijk geworden voor de eikenspintkever, *Scolytus intricatus* RATZEB.

¹⁾ Ontvangen voor publicatie Juni 1947.

Ongetwijfeld heeft dit insect, dat men in normale tijden hier niet algemeen tegen komt, zich in de beschadigde bomen massaal ontwikkeld. Reeds in de loop van het jaar 1940 kreeg ik aan geschildre eiken de typische vraatfiguren te zien; helaas heb ik nog geen geschikt levend materiaal voor nader onderzoek kunnen krijgen; kon mij iemand hieraan helpen, dan zou ik dit zeer op prijs stellen.

Nog sterker heeft sedert 1941 een ander verschijnsel mijn aandacht getrokken, nl. de zgn. rijpingsvraat van de kever, al kon ook hieromtrent nog geen experimenteel onderzoek worden ingesteld. Wat men echter buiten te zien krijgt, is het volgende. Vroeg in de zomer gaan allerlei eiken, jonge zowel als oude, bosjes verdorrende bladeren vertonen, die tot bijna witachtig toe verkleuren en die dan in het groene loof van de kroon erg afsteken. Het betreft bosjes bladeren aan overjarige kortloten. Geleidelijk sterven deze takjes af en komen zij op de grond terecht; soms gebeurt dit in groten getale tegelijk, nl. wanneer plotseling sterke wind of storm komt opsteken. Zo zag men in het begin van Juni 1947, toen na afloop van de hitteperiode plotseling koel weer met heftige wind inzette, de grond dicht bezaaid met dergelijke afgebroken takjes. Bij massa's hoopten zij zich op langs de straatranden door de wind bijeen gedreven. Deze takjes blijken aan de basis duidelijk doorgevreten te zijn, al is dit beeld door een zwakke callusvorming veelal een weinig vertroebeld. Soms ziet men, dat het takje iets uitgehold is. Alhoewel het insect, dat deze aantasting teweeg brengt, niet werd waargenomen, lijdt het geen twijfel of wij hebben hier te doen met de rijpingsvraat van de eikenspintkever. Over het voorkomen en de levenswijze van dit insect in Nederland is niet veel bekend. EVERTS (Col. Neerl. II, 1903, p. 741 zegt: „Verbreid en op sommige plaatsen gemeen op verschillende sporten van eiken, doch voornamelijk op *Quercus robur*; hoofdzakelijk op bomen aan wegen en bosranden; ook veelal in eikenpalen, hekken en banken... Hier en daar schadelijk, vooral aan jonge bomen en takken... De vliegtijd heeft plaats in Mei.” SMITS VAN BURGST (Nutt. en schad. Insecten, 2e dr., 1908, p. 23) bericht, dat de eikenspintkever in de omgeving van Breda zeldzaam schijnt te zijn, aangezien hij er niet in geslaagd is ooit een door dit insect beschadigde stam te vinden, en dit terwijl er veel eikenhout groeit en men in Mei en Juni op vele plaatsen gevelde eiken kan vinden. DE KONING (Bosbescherming 1922) noemt het insect in het geheel niet. Volgens de buitenlandse literatuur echter moet het insect in geheel Europa niet zeldzaam wezen en leeft het behalve in liefst kwijnende eiken ook nog op ander loofhout, zoals beuk, tamme kastanje, haagbeuk, iep, populier en wilg. Volgens ESCHERICH (Forstins. Mitteleur., II, 1923, p. 508) is de rijpingsvraat van *Scolytus intricatus* al in 1898 door ECKSTEIN beschreven. Dit is het oudst bekende voorbeeld van dit type vretelij bij een der soorten van het geslacht *Scolytus*.

Bij deze gelegenheid moge een vergissing worden recht gezet. In Tijdschr. over Plantenz. 46, 1940, p. 168 e.v., beschreef ik de rijpingsvraat van een *Scolytus* op kers, door mij toen voor *Sc. mali* BECHST. gehouden. Van verschillende zijden hierop opmerkelijk gemaakt, en bij nader inzien, is mij gebleken, dat deze determinatie onjuist is en dat wij te doen hebben met de gewone, kleine ooftboomspintkever, *Sc. rugulosus* RATZEB. Deze vergissing is te verklaren doordat de oorlogsgebeurtenissen soms een lichtelijk verwarrende invloed op onze geestelijke gesteldheid hebben gehad.

SUMMARY

The oak barkbeetle, *Scolytus intricatus* RATZ., is, in normal times, a rather uncommon insect in the Netherlands. After the outbreak of the war, however, it developed in large numbers in oak trees, damaged by direct war action. The presence of the beetle is indicated by its maturation feeding, consisting in affecting and killing a large number of spur shoots during May. By their boring activity the young beetles nearly cut off these shoots near their base, soon they wither and fade becoming clearly visible in the green canopy. Stormy weather causes them to drop off green so that the ground may become densely covered with these shoots.

A rectification is added concerning the maturation feeding of *Sc. laevis* BECHST., as described formerly by the same author. The identification of the beetle in question proved to be wrong. The maturation feeding described refers to the common *Sc. rugulosus* RATZ.

UIT DE LITERATUUR

EEN BESCHADIGER VAN LEEUWEBEKKEN ¹⁾

In de Revue Horticole Suisse van Augustus 1945 komt van de hand van Dr R. WIESMAN uit Basel een artikel voor over een ernstige schade aan Leeuwebekken, veroorzaakt door *Heterostomus pulicarius* L.

Al enige jaren, zo schrijft Dr WIESMAN heb ik deze parasiet in Leeuwebekbloemen waargenomen. De schade wordt veroorzaakt door een klein kevertje, dat zwart van kleur is, en haar larven.

Heterostomus pulicarius vindt men ook onder de naam *Brachypterus gravidus* Ill. en *Br. laticollis*.

De schade door dit insect veroorzaakt, kon gemakkelijk aan de bloeiwijze van de Leeuwebekken in het begin van de bloeitijd, ongeveer eind Mei-begin Juni worden waargenomen. De onderste bloemen, die zich het eerst openen, zijn in het algemeen normaal ontwikkeld. Van midden tot eind Juni, gedurende de eigenlijke bloeiperiode van de Leeuwebekken, bemerkt men dat de aangetaste bloembladjes zich niet normaal ontwikkelen, zij bereiken de normale grootte niet, verdrogen onder de invloed van droogte en verrotten gemakkelijk bij vochtig weer. Ook de eindknoppen van de bloeiwijzen verdrogen, zodra de bloemen zich vormen.

Als men de onderste verdroogde bloemen opent, kan men zien, dat de meeldraden afgevreten en de stampers en het vruchtbeginsel beschadigd zijn. Zelfs de bloembladen vertonen aan de binnenzijde de sporen van de beschadiger. Men zoekt evenwel tevergeefs naar de veroorzaker van deze schade.

Bij jonge ontluikende bloemen, waarvan de bloembladjes nog zijn opgevouwen vindt men het inwendige van de bloem in wording in een waterige massa veranderd, waarin men de kleine gele larven met bruine of zwarte kop aantreft. Het zijn de larven van *Heterostomus pulicarius* L.

Aan de bloemknoppen, als de bloembladeren nog geheel door de kelk omsloten zijn, ziet men de schade die het insect met de monddelen heeft aangebracht. Deze aangetaste delen worden zwart en als men de kelkbladeren oplicht, ziet men de relatief grote eieren van het insect tussen de kelk- en bloembladjes geklemd. Uit deze eieren komen later de larven die de knoppen aantasten.

¹⁾ Hoewel het in dit artikel beschreven insect in ons land nog niet is aangetroffen, bestaat de mogelijkheid, dat het binnen afzienbare tijd wordt gevonden. De redactie meende daarom goed te doen dit artikel op te nemen.